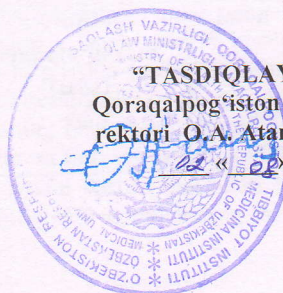

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYA
VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

QORAQALPOG'ISTON TIBBIYOT INSTITUTI

Ro'yxatga olindi
№ 180.24/4-4/1.15
« 12 » 08 2024 yil

“TASDIQLAYMAN”
Qoraqalpog'iston tibbiyot instituti
rektori O.A. Ataniyazova
« 12 » 08 2024 yil

PATOLOGIK FIZIOLOGIYA FANINING MODUL DASTURI

Bilim sohasi: 900000 - Sog'liqni saqlash va ijtimoiy ta'minot

Ta'lim sohasi: 910000 - Sog'liqni saqlash

Ta'lim yo'nalishi: 60910200 – Davolash ishi

NUKUS -2024

Fan/modul kodi	O'quv yili 2024/2025	Semestr V	Kreditlar - V semester - 4
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili qorag'apqoq /o'zbek/rus		Xaftadagi dars soatlari -3
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Patologik fiziologiya	60	60	120

1. O'quv modulining dolzarbligi va oliy ta'limdagi o'rni

Patologik fiziologiya moduli klinika oldi blokiga taalluqli bo'lib 5 semestrlarida o'qitiladi. Patologik fiziologiya modul dasturi asosida talabani nozologiya, etiologiya, patogenezi, umumiy qonuniyatlari, bolalarga xos xususiyatlarini, homila davrida bo'ladigan o'zgarishni, tug'ma nuqson – anomalni holatlari, tashqi va ichki muhtim omlarining organizmga ta'sirini, turli xil to'qima va organlarda kuzatiladigan moddalar almashinuvi buzilishlarini e'tiborga olgan holda kompleks o'rgatishga qaratilgan. Modulni o'qitish uchun fiziologiya, kimyo, fizika, anatomiya, gistologiya, biokimyo fanlari zamin hisoblanadi. U boshqa modullar bilan birgalikda organizm to'g'risida yaxlit ma'lumotga ega bo'lishni, shu bilan birga talabada klinik fikrlash qobiliyatini rivojlantirishni ta'minlaydi.

Modul dasturi tibbiy ta'lim sohasining O'zbekiston Respublikasi Davlat ta'lim standarti, Pediatrya ishi bakalavriat ta'lim yo'nalishining Malaka talablariga asoslangan holda tuzilgan. Mazkur modul dasturi mavzulari tibbiyot oliy ta'lim muassasalari bakalavriat bosqichi klinika oldi modullarining dastur mavzulari bilan uzviy bog'liq holda yaratiladi.

2. O'quv modulining maqsadi va vazifalari.

2.1. Modulning maqsadi – talabalarda odam organizmida ro'y berishi mumkin bo'lgan xar xil kasalliklarni etiologiyasi, patogenezi va oqibatlarini umumiy qonuniyatlarini, xanda ularning yoshga xos xususiyatlarini xisobga olgan holda ko'nikma va malakani shakllantirishdir.

2.2. Modulning vazifalari:

- tibbiy-biologik fanlarning amaliyotdagi ahamiyatini anglash;
- tipik patologik jarayonlarning biologik hamda evolutsion negizlari, rivojlanishi, hamda ko'rinishlarining o'ziga xos xususiyatlarini;
- organizm kasalliklarning yuzaga kelishi, rivojlanishi, kechishi va oqibatlariga oid etiologik va patogenetik xususiyatlarni o'rganishda, hamda davolash choralarini ishlab chiqishda tajribaviy usullarning mohiyatini;
- patologiyaning har bir bosqichini umumiy va xususiy nuqtai nazardan tahlil qilishni, bemorning ahvolidi, ya'ni uning og'ir-engil-lik darajasini baholashni, patogenezi asosiy bo'g'inini topishni;
- muammoli masalalarga ijodiy yondoshishni, lozim bo'lganda eksperimental va matematik usullarni, hamda kompyuter texnikasini;
- organizm gemotologik va klinik-biokimyoviy ko'rsatkichlarini aniqlashda, olingan natijalarini gomeostaz ko'rsatkichlari bilan uzviy bog'liq ravishda baholashni, asosiy patologik jarayon va holatlar patogenezi zanjirini tuzishda, modellashirish, laboratoriya va klinik tekshiruvlar o'tkazishni o'rganish.

2.3. Modul bo'yicha talabalarining bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar:

Talaba:

- umumiy nozologiyani tashkil etuvchi asosiy tushunchalarni;

- organizmda kasallikning kelib chiqishida etiologik omil, ichki va tashqi shart-sharoitlarning ahamiyatini;
- tipik patologik jarayonlarning rivojlanish mexanizmlarini, ularning patologiyadagi ahamiyatini;
- patologiyani o'rganishda tajribaviy modellashtirish uslubning ahamiyatini;
- amaliy tibbiyotda patofiziologiyani turgan o'mini, uning tashxis, davolash va asoratlar profilaktikasidagi ahamiyatini;
- patofiziologiya sohasi bo'yicha dunyo va O'zbekiston olimlari tomonidan kashf etilgan yangiliklarni bilishi kerak;
- kasallik rivojlanishida mavjud simptom, metabolik va funksional o'zgarishlarga to'g'ri baho berish va o'zaro bog'liq holda talqin etish;
- kasallikka birlamchi tashxis qo'yish, davolash tamoyillarini belgilash to'g'risida *tasavvurga ega bo'lishi*;
- patologik jarayonlar sabablarini va rivojlanish mexanizmlarini;
- normani patologiyadan farqlashi, yorug'lik mikroskopi darajasida hujayraning patologik o'zgarishini tahlil qila olishini;
- turli kasalliklarda ichki organlardagi morfofunktsional o'zgarishlarning mohiyatlarini;
- kasallikning etiologiyasi, patogenezini, morfogenezi, kasalliklar klassifikatsiyasi, morfologik asoslari, va ularni kliniko-anatomik tahlil qilishini;
- tipik patologik jarayonlar bilan kechuvi kasalliklar patogenezining asosiy va umumiy bosqichlarini ajratishni *bilishi va ularni foydalana olishi*;

II. Asosiy qism:

2.1. Moduldagi ma'ruza mashg'ulotlari mavzulari va mazmuni, tashkil bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar.

V- semestr:

1-mavzu. Eritrocitlar tizimi patofiziologiyasi. Anemiyalar.

Eritrocitlarning patologik shakllari. Anemiya turlari, etiologiyasi va patogenezini. Tasniflash mezonlari (gemopoez tipiga, rang ko'rsatgichi, suyak ko'migi regeneratsiya foaliyatiga, eritrocitlarning hajmi va shakli). Postgenoragik, gemolitik va taqchil anemiyalarning etiologiyasi va patogenezini. Qon tizimi hastaliklarining bola organizmida rivojlanish xususiyatlari.

2-mavzu. Leykocitlar tizimi patofiziologiyasi. Leykoz.

Leykocitlarning turlari, morfologiyasi. Leykocitoz va leykopeniya. Leykoz haqida tushuncha. Leykozlarning etiologiyasi va patogenezini. Leykozning o'ltir va surunkali turida qonda rivojlanadigan o'zgarishlar. Tasniflash mezonlari. Leykenoid reaksiyalar, turlari, etiologiyasi va patogenezini. Leykozlar atipizmi. Leykoz xastaligining bola organizmida rivojlanish xususiyatlari.

3-mavzu. Yurak va qon tomir etishmovchiligi. Yurak qon tomir tizimi faoliyati buzilishining tipik ko'rinishlari. Kompensatsiya mexanizmlari.

Qon aylanish tizimi xastaliklarining umumiy etiologiyasi va patogenezini. Qon aylanishi etishmovchiligi haqida tushuncha, turlari, asosiy gemodinamik ko'rsatkichlari va ko'rinishlari, kompensator mexanizmlari. Yurak gipertrofiyasining xususiyatlari, dekompensatsiyasining mexanizmlari. Yurak etishmovchiligi, uning turlari. Yurak etishmovchiligi miokardial shakli, etiologiyasi va patogenezini. Arimiyalar turlari, sabablari, mexanizmlari, EKGda o'zgarishlari.

4-mavzu. Qon tomir etishmovchiligi patofiziologiyasi.

Gipo-, gipertenziyalar, bolalarda xususiyatlari.

Arterial gipertenziya. Birlamchi va ikkilamchi arterial gipertenziyalar etiologiyasi va patogenezini, shakllari va bosqichlari, qon bosimining ko'tarilishini stabillovchi omillar. Arterial gipertenziya, uning turlari, sabablari, rivojlanish mexanizmlari. Kollaps, shok tushunchasi, tasnifi, patogenezini.

5-mavzu. Tashqi nafas tizimi patofiziologiyasi.

Nafas etishmovchiligi etiologiyasi, kechishi, kompensatsiya darajasi, patogeneziga ko'ra turlari. Alveolyar ventilyatsiya, ventilyatsion-perfuzion munosabatlari, aerogenetik to'siq orqali gazlar diffuziyasining buzilishlari. Gipoksiya va giperoksiyaga nisbatan organizm sezgirligining yoshga ko'ra o'zgarishi. Surfaktant tizimining ahamiyati. Patologik nafas turlari.

6-mavzu. Hazm qilish tizimi patofiziologiyasi.

Hazm qilish tizimidagi patologik o'zgarishlarning umumiy etiologiyasi va patogenezini. Patologik sharoitlarda hazm tizimi a'zolarining funksional aloqlari. Oshqozonning rezervuar, sekretor va motor funksiyalari buzilishlari. Ingichka va yug'on ichak funksiyalarini buzilishlari. Ozuqaning a'zolar bushlig'ida va devorida hazm qilinishining buzilishi. Yosh bolalarda ishtahaning buzilishi va ich ketishining o'ziga hos xususiyatlari, hazm qilishning buzilishi.

7-mavzu. Jigar patofiziologiyasi.

Jigar etishmovchiligi patogenetik variantlari. Jigar kasalliklarida uchraydigan simptomlar va sindromlarning etiologiyasi va patogenezini. Gepatocitlar etishmovchiligi sindromi, sabablari, ko'rinishlari, diagnostikasi. Jigar komasi etiologiyasi va patogenezini. Sarqilq, tushunchasi, turlari, sabablari, ko'rinishlari. Yangi tug'ilgan bolalarda sarqilqning etiologiyasi va patogenezini, bolalarda uchraydigan enzimopatik sarqilq. Chagaloqlarda rivojlanadigan gemolitik sarqilq. Bolalarda uchraydigan bilirubini ensefalopatiya. Jigarning distrofik va onkologik kasalliklari patogenezida sanoat, gepatotrop zaharlarning turgan o'mi. Jigarning etil spirti ta'sirida shikastlanishi. Jigar kasalliklari profilaktikasi.

8-mavzu. Buyrak patofiziologiyasi.

Siydning hosil bo'lishidagi asosiy jarayonlarning buzilishi: filtratsiya, reabsorbsiya, sekreciya. Koptokcha apparati va kanalchalar funktsiyalarining buzilishi etiologiyasi va patogenez. Renal simptomlar. Sutkali diurezning o'zgarishlari. Proteinuriya, gematuriya, leykocituria, ularning turlari sababari, diagnostikada ahamiyati. Buyrak kasalliklarda ekstrarenal simptomlar va sindromlar - azotemiya, anemiya, arterial gipertenziya, shishlar, ularning patogenez, ahamiyati. O'tkir va surunkali buyrak etishmovchiligi, shakllari, etiologiyasi, patogenez, davrlari.

9-mavzu. Endokrin tizim patofiziologiyasi.

Gipotalama-gipofizar, buyrak usti bezi tizimi. Qalqonsimon bez, jinsiy bezlar gipo va giper funktsiyalari. Bolalardagi xususiyatlari.

Endokrinopatiyalarning umumiy etiologiyasi va patogenez. Boshqarilishning markaziy mexanizmlarining buzilishlari. Gormonal etishmovchilikning o'ziga xos tomonlari. Endokrin sistemasi kasalliklari va ayrim sindromlarning etiologiyasi va patogenez. Gigantizm, akromegaliya, gipofizar nanizm, Isenko-Kushing kasalligi, Kohn sindromi, adreogenital sindromlar. Buyrak usti bezlarining o'tkir va surunkali etishmovchiligi. Endemik va toksik buvqoq (Bazedov kasalligi), kretinizm, miksedema. Qalqonsimon bez faoliyati buzilishlardagi autoallergik mexanizmlar rivojlanish ahamiyatini tushuntirish va keng ko'lamda tahlil qilish. Patologiyada qalqonsimon bez giperfunktsiyasi (endemik buvqoq) va gipofunktsiyasi (kretinizmgacha) kuzatiladi. Qalqonsimon bez giperfunktsiyasi (Bazedov kasalligi), uning faoliyatining markaziy mexanizmlari. Qalqonsimon bez gipofunktsiyasida parenximasi hajmining kamayishi. Ayrisimon bez patologiyasi ko'pincha irsiy hosil bo'lish defekti va bu bezning rivojlanishi. Jinsiy bezlar faoliyatining buzilishi, ayollar va erkaklarda boshqaruvning markaziy mexanizmlari va faoliyatlarga yoki bu bezlarning anatomo-funktsional xususiyatlari.

3.2. Moduldaagi amaliy (laboratoriya) mashg'ulotlar mavzulari, tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar:

3.2.1. Amaliy mashg'ulotlarning mavzular ro'yxati:

V-semestr

- 17-mavzu. Patologik leykocitar formula..
- 18-mavzu. Leykocitoz va leykopeniyalar.
- 19-mavzu. Leykozlar.
- 20-mavzu. Eritrocitar patofiziologiyasi.
- 21-mavzu. Postgemorragik va gemolitik anemiyalar.
- 22-mavzu. Qon yaratilishining buzilishi oqibatida yuzaga keluvchi anemiyalar.
- 23-mavzu. Yurak avtomatizmining buzilishi.
- 24-mavzu. Yurak qo'zg'aluvtanligining buzilishi.
- 25-mavzu. Yurak o'tkazuvchanligining buzilishi.

26-mavzu. Yurak qon-tomir tizimi faoliyati buzilishining tipik kurinishlari. Kompensatsiya mexanizmlari. (seminar mashg'ulot)

27-mavzu. Naftas olish tizimi patofiziologiyasi. Gipoksifiya. (seminar mashg'ulot)

28-mavzu. Hazm qilish tizimi patofiziologiyasi.

29-mavzu. Gepatobiliyar tizim patofiziologiyasi.

30-mavzu. Buyrak patofiziologiyasi.

31-mavzu. Endokrin tizim patofiziologiyasi.

32-mavzu. Ekstremal holatlar patofiziologiyasi (seminar mashg'ulot). Oliy asab faoliyati buzilishi. Nevrozlar.

33-mavzu. Markaziy va periferik nerv tizimi patologiyalari. Og'riq patofiziologiyasi.

Patologik fiziologiya modulidan laborator mashg'ulotlar:

1-mavzu. Gipoksifiya ta'sirida MNS faoliyatida bo'ladigan o'zgarishlarni kuzatish.

2-mavzu. Venoz gipertemiyani baqa tilida, til venasini bog'lash yuli bilan yuzaga keltirish.

3-mavzu. Arterial gipertemiyani baqa tilida, til arteriyasini bog'lash yuli bilan yuzaga keltirish.

3.2.3. Modulni o'qitish davomida egallandigan amaliy ko'nikmalar va kompetentsiyalar:

Modul davomida talabalar kasallikni rivojlanish mexanizmlari va oqibatlari bo'yicha patogenetik zanjir tuza olish, tajriba hayvonlarida o'tqazilgan eksperimentlarda olingan ma'lumotlarini tahlil qila olish, va uni amaliy tibbiyotga bog'lagan holda foydalana olish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Modul davomida egallandigan amaliy ko'nikmalar ro'yxati:

1. Patofiziologik terminologiyani to'liq o'zlashtirish.
2. Tajriba o'tqazish bosqichlarini bilish.
3. Tajribada olingan ma'lumotlarni taxli qila olish.
4. Tajriba ma'lumotlarini amaliy tibbiyotdagi ma'lumotlar bilan solishtirima taxli qila olish.
5. Eksudat turlarini farqlash va taxli qilish.
6. Allergik reaksiyalarni turlarini farqlash.
7. Qonning umumiy taxliini bilish.

4. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar, tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar.

4.1. Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etilgan mavzular:

V-semestr:

1. Gemostaz mexanizmlari va uning patologiyasi.
2. Genetik xastaliklarining molekulyar diagnostikasi asoslari.
3. O'smndan muhofazalanishning umumiy mexanizmlari.
4. Onkoviiruslar, ularning tarqalish yo'llari, o'sma hosil qiluvchi tasiri. Kancerogenez, unda hujayra onkogenlarining ahamiyati.

5. Qonning fizik-kimyoviy xususiyatlarini o'zgarishlari.
6. Genoragik dialezlarning ko'rinishlari.
7. Gipovolemiyada qon aylanishining o'zgarishlari.
8. Mulq va nisbiy toj tomir etishmovchiligi. Yurak ishemik kasalligi, unung shakllari, sabablari va rivojlanish mexanizmlari.
9. Perikard patologiyasida yurak funkciyasining buzilishlari.
10. Arterial gipotenziiyalar, ularning turlari, sabablari va rivojlanish mexanizmlari.
11. Essensial gipertoniya patologeizining zamonaviy aspektlari.
12. Havo ifloslanishining o'pka patologiyasidagi ahamiyati.
13. O'pkaning metobolik funkciyalari va ularning buzilishlari.
14. Oshqozon yarasi kasalligi, etiologiyasi va patologeizidagi zamonaviy aspektlar.
15. Ovqatlanishning buzilishi – jigar patologiyasining sababi.
16. Gepatito – renal sindrom.
17. Buyrakda tosh hosil bo'lishi sabablari va mexanizmlari. Buyrak va siydik tosh kasalliklari – nefrolitiaz va urolitiaz.
18. Tasodifiy yurakdan o'lim sindromi.
19. Leykoz rivojlanishida xromosom o'zgarishlarning roli.
20. Irsiy nuqsonlarning anemiya rivojlanishiga tasiri.

4.2. Tavsifiya etilayotgan mustaqil ishlarning shakllari:

Talabalarga tavsifiya etilayotgan mustaqil ishlar moduli tizimida turli xil: referat, prezentatsiya, organayzerlar, krossvordlar va vaziyatli masala shaklida amalga oshiriladi.

4.3. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlarni tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar

Patologik fiziologiya moduli bo'yicha mustaqil ish auditoriya va auditoriyadan tashqari o'tkaziladi.

Talaba mustaqil ishini tashkil etishda quyidagi shakllardan foydalaniladi:

- ayrim nazariy mavzularni o'quv adabiyotlari yordamida mustaqil o'zlashtirish;
- berilgan mavzu bo'yicha axborot (referat) tayyorlash;
- vaziyatli va klinik muammolarga yo'naltirilgan vaziyatli masalalar echish;
- modellar yasash, krossvordlar tuzish, organayzerlar tuzish va h.k.

V. Ta'lim natijalari: Kasbiy kompetensiyalar.

5.1. Modul davomida egallandigan kompetensiyalar (nomi, kodli) ro'yxati:

1. UK1 1. Abstrakt fikr yuritish, hodisalarni tahlil va sintez qilish qobiliyatiga ega bo'lish;
- 1 UK - Umumiy kompetensiya
- 2 UKK - Umumiy kasbiy kompetensiya
2. UK 2. Organizmda kechadigan patologik jarayonlarni, a'zo, to'qima va xujayralarning struktur o'zgarishlari to'g'risidagi bilimlarning asoslaridan foydalanish qobiliyati;

3. UK 3. Odam va to'qimalarida kechadigan patologik o'zgarishlarni yosh davrlariga xos tuzilishga doir o'zgarishlarini to'g'ri tahlil qilish;
4. UK 4. O'z-o'zini rivojlantirishga, anglashga, o'qishga, ijodiy salohiyatdan foydalanishga tayyorlik;
5. UK 5. Odam organizmida a'zolarining patologik mutanosibligi xususida fikr yuritish;
6. UKK2 1. Kasbiy faoliyatning standart vazifalarini axborot, bibliografik manbalar, biotibbiyot terminologiyasi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va axborot xavfsizligining asosiy talablarini hisobga olgan holda hal qilishga tayyorlik;
7. UKK 2. Professional faoliyatdagi muammolarni hal qilish uchun og'zaki va yozma ravishda rus va xorijiy tillarda mulqot qilishga tayyorlik;

5.2. Ta'lim natijalari.

Modulni yakunlaganda talaba biladi:

Modul davomida amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha umumiy ko'rsatma va tavsiyalar:

Talabalarining o'quv amaliyoti patologik fiziologiya o'quv xonalarda o'tkaziladi. Amaliy ko'nikmalarga o'rgatish jarayoni batafsil rejalashtiriladi va 3 bosqichni o'z ichiga oladi:

- kirish qismi – mashg'ulotning maqsadi va vazifalari aniqlanadi, o'rganilayotgan ko'nikmadan foydalanishning motivatsion asosi, uning nazariy jihatlari muhkama qilinadi. Agar texnik vositalarni qo'llash talab etilsa (EKG asbobi, tonometr, spirometr va sh.o.), unda ularning ta'sir mexanizmi, qo'llash texnikasi tanishtiriladi.

- ko'nikmani namoyish qilib berish va ko'p marta mashq qilish – bunda ko'nikmani bosqichlarga to'g'ri taqsimlashga alohida e'tibor qaratiladi. Teskari aloqani o'lgunga qadar, ya'ni o'rganayotgan shaxs mustaqil, biroq pedagog nazorati ostida bajara olganda, ko'nikmani bajarishning barcha bosqichlarini umunlashtirish, o'zaro bir-birida ko'p marta mashq qilish va amaliy ko'nikmaga ega bo'lish.

- xulosa – talaba ushbu ko'nikmaning pedagog nazoratida ahamiyatini muhkama qilish va uni turli vaziyatlarda qo'llash. O'qitish jarayonida yuzaga kelgan muammolarni aniqlash va hal qilish.

Talabalarga bajarilayotgan amallar algoritmi mavjud bo'lishi lozim (kafedraning uslubiy qo'llamasida kasbiy yo'riqnomalar batafsil yoritilgan, o'quv xonasi devoriga sxema ko'rinishida osib qo'yilgan bo'lishi lozim). O'qituvchi nazorat qiladi va kerak bo'lganda talabalar ishidagi xatoliklarni to'g'rtlaydi. Talaba, uning xatosi nimada ekanligini, o'qituvchiga va boshqa talabalarga tushuntirib beradi va so'ngra muolajani takrorlaydi. Interfaollik shunda namoyon bo'ladi, bunda boshqa talabalar ekspert sifatida chiqishga va o'qitilayotgan talabaning amaliy ko'nikmani to'g'ri o'zlashtirganligini nazoratga tayyor bo'lishlari lozim.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol

va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalarini qo'llash maqsadga muvofiqdir. Amaliy mashg'ulotlarni o'tkazishda quyidagi didaktik tamoyillarga amal qilinadi:

- amaliy mashg'ulotlarni maqsadini aniq belgilab olish;
- o'qituvchining innovacion pedagogik faoliyati bo'yicha bilimlarni chuqurlashtirish imkoniyatlariga talabalarda qiziqish uyg'otish;

Modulni yakunlaganda talaba bajara oladi:

Mashg'ulot so'ngida o'qituvchi har bir talabani amaliy ko'nikmani o'zlashtirganlik darajasini baholaydi. Talaba amaliy ko'nikmani o'zlashtira olmagan vaziyatlarda, mashg'ulotdan tashqari vaqtda mustaqil o'zlashtirish tavsiya etiladi.

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari.

- 1- ma'ruzalar;
- 2- interfaol keys-stadilar
- 3- amaliy mashg'ulotlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- 4- guruhlarda ishlash;
- 5- taqdimotlarni qilish;

VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Modul bo'yicha talabalar bilimlari nazorat qilish turlari va nazorat mezonlari:

Patologik fiziologiya moduli bo'yicha nazorat turlari va nazorat mezonlari haqidagi ma'lumot modul bo'yicha birinchi mashg'ulotda talabalarga e'lon qilinadi.

Talabalarning modul bo'yicha o'zlashtirish darajasining Davlat ta'lim standartlariga muvofiqligini ta'minlash uchun quyidagi nazorat turlari o'tkaziladi:

- joriy nazorat (JN);
- yakuniy nazorat (YaN).

№	Baholash turi	Kredit soni
1	Joriy nazorat	4,0
2	Oralik nazorat	0
	JAMI	4,0

JORIY NAZORAT (JN)

Joriy nazoratda talabani modul mavzulari bo'yicha bilim, amaliy ko'nikma va kompetensiyalarni egallash darajasini aniqlash va baholab borish ko'zda tutiladi. Patologik fiziologiya moduli bo'yicha JN og'zaki, o'rgatuvchi-nazorat testlari, tarqatma materiallari bilan ishlash, vaziyatli masalalar, uyg'a berilgan vazifalarni tekshirish va boshqa shakllarda o'tkazilishi mumkin. Baholashda

talabani bilim darajasini, laboratoriya mashg'ulot materiallarini o'zlashtirishi, nazariy material muhokamasida va ta'limning interaktiv usullarida ishtirokining faollik darajasi, shuningdek, amaliy bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirish darajasi, kompetensiyalarni egallash (y'ani nazariy, analitik va amaliy yondoshivlar) hisobga olinadi. Har bir mashg'ulotda barcha talabalar baholanishi shart. Maksimal ball 100, o'tish bali 55 ball. Joriy nazorat uchun ajratilgan kredit quyidagicha taqsimlanadi:

Patologik fiziologiyaga - 4 kredit.

Talaba har bir bo'limdan belgilangan kreditlarni to'plaganidan keyingina yakuniy nazoratga kiritiladi. Joriy nazoratda saralash (o'tish) balidan kam ball to'plagan va uzrli sabablarga

ko'ra nazoratlarda qatnasha olmagan talabaga qayta topshirish uchun, navbardagi shu nazorat turiga, so'nggi joriy nazorat uchun yakuniy nazoratgacha bo'lgan muddat beriladi. Kasalligi sababli darslarga qatnashmagan hamda belgilangan muddatlarda joriy va yakuniy nazoratlarni topshira olmagan talabalarga fakultet dekani farmoyishi asosida o'qishni boshlaganidan so'ng ikki hafta muddatda topshirishga ruxsat beriladi. Semestr yakunida modul bo'yicha joriy nazoratda saralash balidan kam ball to'plagan talaba akademik qarzdor hisoblanadi. Akademik qarzdor talabalarga semestr tugaganidan keyin qayta o'zlashtirish uchun bir oy muddat beriladi. Shu muddat davomida moduli o'zlashtira olmagan talaba fakultet dekani tavsiyasiga ko'ra belgilangan tartibda rektorning buyrug'i bilan talabalar safidan chetlashtiriladi.

Joriy nazorat – har bir darsda 100 balli tizimda baholanib boriladi.

Oraliq nazorat– har semestrda bir marotaba o'tkaziladi.

Yakuniy nazorat– fan to'liq o'tilib bo'lganidan keyin talabani nazariy va amaliy ko'nikmalarini o'zlashtirish darajasini aniqlash maqsadida o'tkaziladi.

5.2. Modul bo'yicha ta'lim oluvchida amaliy ko'nikmalarni egallashni nazorat qilish va bilimni baholash mezonlari:

Ball	ECTS baho	ECTS ning tarifi	Baho	Tarifi
86-100	A	"a'lo" – a'lo natija, minimal hatoliklar bilan	5	Alo

			asoslab bera olishi; modulning tayanch tushunchalarini bilishi va uni qisqa vaqt ichida ilmiy va amaliy masalalarni echishda samarali qo'llay olishi; nostandart vaziyatlarda muammolarni mustaqil va ijodiy hal qila olish qobiliyatini ko'rsata olishi; amaliy ko'nikmalarni mustaqil ravishda to'liq bajara olishi (sifat va belgilangan soni jihatdan) va kompetentsiyalarni to'liq egallashi; amaliy masalalarni qisqa, asoslangan va ratsional ravishda hal etishi; modul dasturida tavsiya etilgan asosiy va qo'shimcha adabiyotlarni to'liq va chuqur o'zlashtirishi; modul bo'yicha nazariyalar, konseptsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini anglash, ularga tanqidiy baho berish va boshqa modullar ilmiy Yutuqlarini qo'llay olishi; nazariy va amaliy mashg'ulotlarda butun semestr mobaynida ijodiy va mustaqil qatnashishi, guruhli muhokamalarda faol bo'lishi, vazifalarni bajarishda yuqori madaniyat darajasiga ega bo'lishi lozim;		
81-85	B	"juda yaxshi" – o'rtadan yuqori natija, ayrim hatoliklar bilan	modul dasturining barcha bo'limlari bo'yicha tizimli, to'la va chuqur bilimga ega bo'lishi, zarur dalillar bilan asoslay olishi; terminologiyadan (shu jumladan, ilmiy, xorijiy tilda ham) aniq, o'z o'rnida foydalanishi, savollarga javobni mantiqan to'g'ri, stilistik savodli ravishda ifodalashi; o'z fikrini isbotlashda yoki boshqa nazariy materialni bayon qilishda yuzaga kelgan noaniqliklarni mustaqil beartaraf eta olishi;	4	yaxshi

			modulning tayanch tushunchalarini bilishi, qisqa vaqt ichida ilmiy va kasbiy vazifalarni qo'yish hamda hal qilishda undan umumli foydalanishi; standart vaziyatlarda muammolarni o'quv dasturi doirasida mustaqil hal qila olishi; amaliy ko'nikmalarni mustaqil ravishda to'liq bajara olishi (sifat va belgilangan soni jihatdan) va kompetentsiyalarni to'liq egallashi; amaliy mashg'ulotlarda normativ-huquqiy hujjatlarni yaxshi bilishini namoyish qilishi, ushbu bilimlarni yangi vaziyatlarda to'g'ri (lekin doim ham ratsional emas) qo'llay olishi, bajarilgan ish natijalarini etarli darajada rasmiylashtira olmaganligi; modul dasturida tavsiya qilingan asosiy adabiyotlarni o'zlashtirishi; o'rganilayotgan modul bo'yicha nazariyalar, konseptsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini anglay olishi va ularga tanqidiy baho berishi; nazariy va amaliy mashg'ulotlarda butun semestr mobaynida ijodiy va mustaqil qatnashishi, guruhli muhokamalarda faol bo'lishi, vazifalarni bajarishda juda yaxshi madaniyat darajasiga ega bo'lishi lozim;		
71-80	C	"yaxshi" – o'rtacha natija, sezilarli hatoliklar bilan	modul dasturining barcha bo'limlari bo'yicha tizimli, to'la va chuqur bilimga ega bo'lishi, zarur dalillar bilan asoslay olishi, ammo bir oz kamchiliklar bilan; terminologiyadan (shu jumladan, ilmiy, xorijiy tilda ham) aniq, o'z o'rnida foydalanishi, savollarga javobni mantiqan to'g'ri, stilistik savodli ravishda ifodalashi;		

			o'z fikrini isbotlashda yoki boshqa nazariy materialni bayon qilishda yuzaga kelgan noaniqliklarni mustaqil bartaraf eta olishi; modulning tayanch tushunchalarini bilishi, qisqa vaqt ichida ilmiy va kasbiy vazifalarni qo'yish hamda hal qilishda undan umumiy foydalanishi; standart vaziyatlarda muammolarni o'quv dasturi doirasida mustaqil hal qila olishi; amaliy ko'nikmalarni mustaqil ravishda bajara olishi (sifati va belgilangan soni jihatdan) va kompetentsiyalarni egallashi, ammo bir oz kamchiliklar bilan; amaliy mashg'ulotlarda normativ-huquqiy hujjatlarni yaxshi bilishini namoyish qilishi, ushbu bilimlarni yangi vaziyatlarda to'g'ri (lekin doim ham rational emas) qo'llay olishi, bajarilgan ish natijalarini etarli darajada rasmiylashtira olmaganligi; modul dasturida tavsiya qilingan asosiy adabiyotlarni o'zlashtirishi; o'rganilayotgan modul bo'yicha nazariyalar, kontseptsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini anglay olishi va ularga tanqidiy baho berishi; nazariy va amaliy mashg'ulotlarda butun semestr mobaynida ijodiy va mustaqil qatnashishi, guruhli muhokamalarda faol bo'lishi, vazifalarni bajarishda yaxshi darajaga ega bo'lishi lozim;		
60-70	D	"qoniqarti" – sust natija, qo'pol kamchiliklar bilan	davlat talim standartlari (talablari) doirasida etarli bilim hajmiga ega bo'lishi; terminologiyani ishlatishi, savollarga javoblarni to'g'ri bayon qilishi, lekin bunda ayrim xatolarga	3	Qoniqarti

			yo'l qo'yishi; javob berishga yoki ayrim maxsus ko'nikmalarni namoyish qilishda qiyinalganda, modul bo'yicha asosiy tushunchaga ega ekanligini namoyish etishi; amaliy ko'nikmalarni (sifati va belgilangan soni jihatdan) mustaqil ammo hatoliklar bilan to'liq bajara olishi; kompetentsiyalarni mustaqil, ammo hatoliklar bilan egallashi; modulning umumiy tushunchalari bo'yicha qisman bilimga ega bo'lishi va uni standart (namunaviy) vaziyatlarni hal etishda qo'llay olishi; pedagog xodim yordami bilan standart vaziyatlarni hal eta olishi; o'qilayotgan modul bo'yicha asosiy nazariyalar, kontseptsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini anglashi, ularga baho bera olishi; nazariy va amaliy mashg'ulotlarda pedagog xodim rahbarligida qatnashishi, vazifalarni bajarishda etarli madaniyat darajasiga ega bo'lishi lozim;		
55-59	E	"O'rta" – minimal natijaga teng	davlat talim standartlari (talablari) doirasida qoniqarti bilim hajmiga ega bo'lishi; terminologiyani ishlatishi, savollarga javoblarni to'g'ri bayon qilishi, lekin bunda ayrim qo'pol xatolarga yo'l qo'yishi; javob berishga yoki ayrim maxsus ko'nikmalarni namoyish qilishda qiyinalganda va hatolarga yo'l qo'yganda, modul bo'yicha asosiy tushunchaga ega ekanligini namoyish etishi; amaliy ko'nikmalarni (sifati va belgilangan soni jihatdan) mustaqil emas va hatoliklar bilan to'liq		

			bajara olishi; kompetentsiyalarni mustaqil emas va hatoliklar bilan egallashi; modulning umumiy tushunchalari bo'yicha qisman bilimga ega bo'lishi va uni standart (namunaviy) vaziyatlarni hal etishda qo'llay olishi; pedagog xodim yordamini bilan standart vaziyatlarni hal eta olishi; o'qiyotgan modul bo'yicha asosiy nazariyalar, kontseptsiyalar va yo'nalishlar mohiyatini anglashi, ularga baho bera olishi; nazariy va amaliy mashg'ulotlarda pedagog xodim rahbarligida qatnashishi, vazifalarni bajarishda etarli madaniyat darajasiga ega bo'lishi lozim;		
31-54	FX	"qoniqarsiz" – minimal darajadagi bilimlarni olish uchun qo'shimcha mustaqil o'zlashtirishi zarur	davlat talim standartlari (talablari) doirasida faqat ayrim fragmentar bilimlarga ega bo'lsa; ilmiy terminlarni ishlati olmasa yoki javob berishda jiddiy mantiqiy xatolarga yo'l qo'ysa; nazariy va amaliy mashg'ulotlarda passiv qatnashib, vazifalar bajarish madaniyatining past darajasiga ega bo'lsa; amaliy ko'nikmalarga va kompetentsiya-larga ega bo'lmasa, o'z xatolarini hatto pedagog xodim tavsiyalari yordamida ham to'g'ri olmay olmasa.	2	Qoni qarsiz
0-30	F	"mutloq qoniqarsiz" – to'liq qayta o'zlashtirishi lozim	davlat talim standartlari (talablari) doirasida faqat ayrim fragmentar bilimlarga ega bo'lsa; terminlarni ishlati olmasa yoki javob berishda jiddiy va qo'pol mantiqiy xatolarga yo'l qo'ysa yoki umuman javob bermasa; nazariy va amaliy mashg'ulotlarda passiv qatnashib, vazifalar bajarish madaniyatining past darajasiga		

		ega bo'lsa yoki umuman bajarmasa; amaliy ko'nikmalarga va kompetentsiyalarga ega bo'lmasa, o'z xatolarini hatto pedagog xodim tavsiyalari yordamida ham to'g'ri olmay olmasa.	
--	--	---	--

Yakuniy nazorat (YaN)

Yakuniy nazoratga Okredit ajratiladi. YaN modul yakunida, ya'ni 5 semestr yakunida test shaklida o'tkaziladi. Bunda talabalarining kompetentsiyalarini, amaliy ko'nikmalarni egallash darajasi va nazariy bilimlari tekshiriladi. JNdan to'liq kredit olmagan talaba Ya'Nga kiritilmaydi. Maksimal ball 100, o'tish bali 56 ball.

Ya'Nda saralash balini (55) yig'olmagan talaba Ya'Ndan o'tmagan va modulni o'zlashtirmagan deb hisoblanadi (JNda to'liq kreditni yig'gan bo'lsa ham).

Ta'lim muassasasi rektorining buyrug'i bilan ichki nazorat va monitoring bo'limi rahbarligida tuzilgan komissiya ishirokida yakuniy nazoratni o'tkazish jarayoni davriy ravishda o'rganib boriladi va uni o'tkazish tartiblari buzilgan hollarda, yakuniy nazorat natijalari bekor qilinadi va yakuniy nazorat qayta o'tkaziladi.

Kasalligi sababli yakuniy nazoratni topshira olmagan talabalarga fakultet dekani farmoyishi asosida, o'qishni boshlaganidan so'ng ikki hafta muddatda topshirishga ruxsat beriladi.

Semestr yakunida yakuniy nazoratda saralash balidan kam ball to'plagan talaba akademik qarzдор hisoblanadi.

Akademik qarzдор talabalarga semestr tugaganidan keyin qayta o'zlashtirish uchun bir oy muddat beriladi. Shu muddat davomida moduli o'zlashtira olmagan talaba fakultet dekani tavsiyasiga ko'ra belgilangan tartibda rektorining buyrug'i bilan talabalar saftidan chetlashtiriladi.

Talaba nazorat natijalaridan norozi bo'lsa, modul bo'yicha nazorat turi natijalari e'lon qilingan vaqtdan boshlab bir kun mobaynida fakultet dekani ga ariza bilan murojaat etishi mumkin. Bunday holda fakultet dekani ning taqdimnomasiga ko'ra rektor buyrug'i bilan 3 (uch) a'zodan kam bo'lmagan tarkibda apellyatsiya komissiyasi tashkil etiladi.

Apellyatsiya komissiyasi talabalarining arizalarini ko'rib chiqib, shu kunning o'zida xulosasini bildiradi.

Baholashning o'rnatilgan talablar asosida belgilangan muddatlarda o'tkazilishi hamda rasmiylashtirishi fakultet dekani, kafedra mudiri, o'quv bo'limi hamda ichki nazorat va monitoring bo'limi tomonidan nazorat qilinadi.

VIII. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari:

5.1. Asosiy adabiyotlar:

1. Livitskiy P.F. Patofiziologiya. Uchebnik. - Moskva. "GEOTAR-Media". 2015y.
2. Abdullayev N.H. Karimov H.Yo. Ibrisqulov B.O. Patologik fiziologiya. - Darslik Toshkent. "Yangi asr avlodi" 2008 y.
3. M.M. Xaperdiev, M.B. Yechanov. Patologicheskaya fiziologiya. Darslik. - Nukus. "Bilim". 1997 y.

5.2. Qo'shimcha adabiyotlar:

1. L.A. Alimova, N.N. Nigmatov, S.A. Begmanov. Patologik fiziologiya fanidan Amaliy mashg'ulot o'tkazish uchun o'quv-uslubiy qo'llanma. - Toshkent. M.C.H.I. "MAS'ULIYATLI MATBAA". 2009 y.
2. P.F. Litvitskogo. Patofiziologiya (kurs lekciy) podred. Moskva, "Medicina". 2005 g.
3. A.V. Ataman. Patologicheskaya fiziologiya v voprosax i ovetax. Ucheb. posobie. Kiev. Viscaya shkola. 2000 g.
4. R.Q. Azimov. Patofiziologiya (ma'ruzalar mahni). - Toshkent, 2010 y.
5. N.N. Zayko. Patologicheskaya fiziologiya (podred.) Darslik. - Kiev. 1995 y.

Internet saytlari.

1. www.minzdrav.uz, www.tma.uz.
2. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/
3. http://biome.ac.uk/biome.html
4. http://www.biomedcentral.com/
5. http://www.sciencedirect.com/
6. http://www.ohsu.edu/clinweb/
7. http://www.med.uic.edu/pathatlas/
8. http://www.hon.ch/MedHunt/
9. http://www.jcpiptp.org.uk/

PATOLOGIK FIZIOLOGIYA MODULIDAN SILLABUS

To'liq nomi	Patologik fiziologiya	
Kodi:	Kredit hajmi: 4	Modul o'tilish davri:
	Shundan: 5 semestr – 4 kredit, YAB – 0- kredit.	5 - semestr
Talim yo'nalishi.	60910200 - «Davolash ishi»	3- bosqich bakalavrlari
Modulning davomiyligi	17 hafta	
O'quv soatlari hajmi:	Jami soat: 120	
	Shuningdek:	
	maruza	14

	amaliy mashg'ulot mustaqil talim	46 60
O'quv modulining statusi	Klinik oldi modullar bloki	
OTM nomi, manzili	Qorag'olpog'iston tibbiyot instituti	
Kafedra nomi	Patologiya	
Mazkur kursning o'qituvchilari haqida ma'lumot	Lektor F.I.SH. Mamutov Sh.I. F.I.SH. Ajiniyazova G.K.	E-mail: E-mail:
Mashg'ulot vaqti va joyi	II – bino, 419 xona	
Modulning mazmuni	Patologik fiziologiya moduli davomida odam organizmi funksional tizim mavqei asosida sog'liqni taminlash va sog'lom organizmning ishlash mexanizmlarini bilish. Sog'liqni diagnostikasini, ish qobiliyatini, individual funksional aktivligini prognoz qilish, ilmiy metodologik asoslarini shakllantirish, ko'nikmalarini egallash, bo'lajak umumiy amaliyot shifokori mutaxassisini davolash ishi (kasbiy talim) yo'nalishi bo'yicha tayyorlash	
Prekvizizitlar	Biologiya, gistologiya, normal anatomiya, normal fiziologiya fanlari nazariy qismi hisoblanadi.	
Postrekvizizitlar	Patologik fiziologiya moduli barcha klinik oldi va klinik modullari uchun nazariy zamin bo'lib xizmat qiladi.	
Modulning maqsadi	Patologik fiziologiya modulini o'qitishning asosiy maqsadi- talabalarga inson organizmida kasalliklarning etiologiya va patogeneziga oid bilimlarning nazariy, amaliy asoslarini, qonuniyatlarini va kasalliklarga zamonaviy tashhis quyish, davolash, kasallikning oldini olish usullarini urgatish, hamda ularda klinik fikrlash kunikmasini shakllantirishdan iborat.	
Modulning vazifalari	- patologik fiziologiya fani tarhi va vazifasi, metodlari haqida tushuncha berish; - inson organizmida kasalliklarning yuzaga kelishi, rivojlanishi, kechishi va oqibatlariga oid etiologik va patogenetik hususiyatlar haqida tushuncha hosil qilish; - sabab - oqibat munosabatlari qonuniyatlarini va patogenez haqida tushunchaga asoslanib davolash usullari va vositalarini tanlash uchun kasalliklarning etaklovchi zvenosini topa bilish; - funksional-metabolik uzgarishlarning kelib chiqishi, rivojlanishi va kechishining umumiy va hususiy asoslarini bilish;	
	-a'zolar va tizimlar	patologiyasining rivojlanishida

	<p>simptomlarning shakllanish mexanizmlarini bilish, davolash choralarini ishlab chiqishda tajribaviy usullarning ahamiyatini talabalarga o'rgatishdan;</p> <p>-adaptatsiya va kompensatsiya reaksiyalarining tibbiy-biologik asoslari, iringning roli, organizmning umumiy va hususiy reaktivligini patologik jarayon va kasalliklarda tutgan urni haqidagi bilimlarni shakllantirish;</p> <p>- yangi pedagogik texnologiyalarni dars jarayoniga tatbiq etib, talabani klinik fikrlash kunimasi shakllantirish va bilimni saqlash darajasini oshirish;</p> <p>- funksional-metabolik siljishlarning laboratoriya natijalariga asoslangan diagnostikasini amalga oshirish buyicha nazariy-amaliy bilimlarni uzviylikda o'rgatishdan iborat.</p>
<p>Modul bo'yicha talabalar bilimi, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablari</p>	<p>5-semestr yakunida:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Etiologik omillar va shart-sharoitlarning klassifikatsiyasini; - Nozologiya asoslari haqidagi ta'limotni; - Kasalliklarning tizimi, va ularning tasnif etilishining asoslarini; - Ijtimoiy-ekologik omillarning ko'p qirraligi, o'larning o'zaro munosibatlari; - Organizmning rivojlanadigan kompensator va adaptatsiyon reaksiyalarini, organizm reaktivligining kasalliklarini yuzaga kelishi, rivojlanishi hamda oqibatida o'ziga hos hususiyatlari bilan belgilanishini; - Tipik patologik jarayonlarning sabablarining rivojlanishi va ko'rinishlarining o'ziga xos hususiyatlarini, o'larning organizmning turli xil integral darajalaridagi ko'rinishlarini; - Kasalliklarning yuzaga kelishi, rivojlanishi, kechishi va oqibatlarini o'rganishda profilaktika, davolash choralarini ishlab chiqishda tajribaviy usullarning mohiyatini; - Etiologiya, patogenez, diagnostika, bemorning reabilitatsiyasi bilan bog'liq masalalarni hal etishda nozologiyaning tutgan o'rni va mohiyati haqida tasavvurga ega bo'lishi; - Olingan bilimlardan tibbiyotning nozologiya, etiologiya, diagnostika, patogenezning etakchi omillarini ajrata olishini; - Olingan bilimlar asosida davolash choralarini prinsiplarini tasavvur etish, hal etishda foydalana olishlik va tatbiq qila olishlikni; - Tipik patologik jarayonlar va turli patologiyalarda yuzaga keladigan funktsiyonal o'zgarishlarning sabab-oqibat zanjirini tuza olish va talqin qilishda taxliliy amallarni qullashni bilish
<p>Talim berish usullari</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Maruza - Amaliy mashg'ulotlar.

Taminiot	Darsliklar, targatma materiallar, testlar, vaziyatli masalalar.
	O'quv qo'llanmalar.

O'qitish natijalari:

Modulni yakunlaganda talaba biladi:

- Etiologik omillar va shart-sharoitlarning klassifikatsiyasini;
- Nozologiya asoslari haqidagi ta'limotni;
- Kasalliklarning tizimi, va ularning tasnif etilishining asoslarini;
- Ijtimoiy-ekologik omillarning ko'p qirraligi, o'larning o'zaro munosibatlari;
- Organizmning rivojlanadigan kompensator va adaptatsiyon reaksiyalarini, organizm reaktivligining kasalliklarini yuzaga kelishi, rivojlanishi hamda oqibatida o'ziga hos hususiyatlari bilan belgilanishini;
- Tipik patologik jarayonlarning sabablarining rivojlanishi va ko'rinishlarining o'ziga xos hususiyatlarini, o'larning organizmning turli xil integral darajalaridagi ko'rinishlarini;
- Kasalliklarning yuzaga kelishi, rivojlanishi, kechishi va oqibatlarini o'rganishda profilaktika, davolash choralarini ishlab chiqishda tajribaviy usullarning mohiyatini;
- Etiologiya, patogenez, diagnostika, bemorning reabilitatsiyasi bilan bog'liq masalalarni hal etishda nozologiyaning tutgan o'rni va mohiyati haqida tasavvurga ega bo'lishi;

Modulni yakunlaganda talaba bajara oladi:

- Olingan bilimlardan tibbiyotning nozologiya, etiologiya, diagnostika, patogenezning etakchi omillarini ajrata olishni;
- Olingan bilimlar asosida davolash choralarini prinsiplarini tasavvur etish, hal etishda foydalana olishlik va tatbiq qila olishlikni;
- Tipik patologik jarayonlar va turli patologiyalarda yuzaga keladigan funktsiyonal o'zgarishlarning sabab-oqibat zanjirini tuza olish va talqin qilishda taxliliy amallarni qullashni bilish va o'lardan foydalana olish;

V-semestr yakunida:

- Periferik qon surmasini yorug'lik mikroskopida o'rganib, patologik turdagi eritrotsitlarni, leykositoz, leykoz va anemiya turlarini farqlash;
- Yuklamasiz va cheklangan yuklamadan sung EKG olish kabi amaliy ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak.

Qoraqpog'iston tibbiyot instituti tomonidan ishlab chiqilgan va
tasdiqlangan.

Institut kengashida tasdiqlangan "18" 08.24

Fan/modul uchun ma'sullar:

G.K.Ajiniyazova - Qoraqpog'iston Tibbiyot Instituti «Patologiya» kafedrasi
assistenti

Taqrizchilar:

Ataxanova D.O. – Ph.D., Qoraqpog'iston Tibbiyot Instituti, "Umumiy gigiena
va atrof muxit" kafedrasi mudiri.

Erimbetov D.A – tibbiyot fanlari nomzodi, RShTYoIM travmatologiya bo'limi
shifokori